



---

# Vereniging van CarnicaImkers VCI

## bijen, rasvereniging, activiteiten en plannen

17 december 2020

Zoomlezing voor Imkervereniging West-Betuwe e.o.

Presentatie Tineke Brascamp – secretaris VCI

---

# *A. mellifera* Carnica

---

## Apis mellifera carnica



Abb. 2.32 – Die -graue- Carnica-Biene mit dunklem Panzer, hellgrauen breiten Filzbinden und bräunlichem Brustpelz. Foto: E. Müller.



# een sterke punt van Carnica: een handvol zachtaardigheid

---



# zachtaardige bijen?

---

Honingbijen van nature defensief, ter verdediging volk tegen indringers: bijen, wespen, muizen, beren, mensen

- stressfactoren: beweging, adem/ $\text{CO}_2$ , luchtjes, trilling, alarmferomoon, ...)
- verbastering
- aanleg (variatie tussen en binnen rassen!)



'Een ras is een ras als er ras op staat'

---

Ofwel: mensen bepalen wat ze een (bijen)ras noemen.

NI. als een groep van individuen zich allereerst uiterlijk onderscheidt van andere groepen, en als hun nakomelingen diezelfde kenmerken hebben.

# rassen-stammen-lijnen

---

- succesrijke telers (individuen en later instituten) hebben binnen Carnica in de loop van vele jaren allerlei lijnen ontwikkeld, met voor die telers gewenste eigenschappen.

# de Krainer bij



# Carnica: een van oorsprong geografisch ras

---

- Geografisch waren er van oorsprong al typerende verschillen
- Geografische rassen verschillen op hoofdlijnen in hun gebruikseigenschappen door hun herkomst (klimaat / ecologie)

(Voorbeelden van buitenlandse (geografische) rassen: *A.m.caucasica*; *ligustica*; *macedonica*; *iberica*; *primorsky* ... )



# uiterlijke kenmerken Carnica

---

- Te herkennen aan donker pantser bezet met dichte, korte, grijze beharing.
- Ze werden en worden dan ook wel grijsjes genoemd, naar de brede haarbandjes op het achterlijf

Terug naar:

# eigenschappen carnicabij ...

---

- Broeden:  
goede voorjaarsontwikkeling, zomerontwikkeling  
reageert op dracht, tijdige broedstop in herfst
- Overwinteren:  
winterhard, vrij klein volk en gebruikt vrij weinig  
voedsel
- Temperament: rustige zit, weinig verdedigend
- Zwermen: wisselend

en nog een aantal andere kenmerkende eigenschappen

---

# selectie bij Carnica (op wat imkers willen)

---

- Teelt en selectie rond 1900 begonnen met name in Oostenrijk op haaldrift, **zachtaardigheid** en zwermtraagheid (observatie en doorzettungsvermogen). Stammen en lijnen. Belangstelling in Duitsland.
- Vanaf ~1950 selectie met wetenschappelijke onderbouwing (aanleg=erfelijkheid=genetica)
- De laatste 25 jaar selectie op aanleg met hulp van genetische modellen en statistische berekeningen; veel aandacht voor Varroatolerantie en voor broedhygiëne van de werksters.
- (Diverse initiatieven – o.a. met carnica - om bijen te krijgen die kunnen omgaan met varroa.)

# Is imkeren met Carnicabijen anders?

---



Image courtesy of Vita Gallery, Vita (Europe) Ltd. 

# Ja

---

- De zachtaardigheid is verrassend prettig
- Maar je moet zorgen dat het Carnica's blijven

# De Nederlandse honingbij

---

- ‘Hollandse bijen’ – genetisch mengelmoes, of wel huis-tuin-en-keukenbijen
- Carnicabijen (*A.m. carnica*)
- Buckfastbijen (*A.m. Buckfast*?)
- Zwarte bijen (*A.m. mellifera*)

# Buckfast



# Zwarte bij

## apis mellifera mellifera

Ontleend aan:

Naturgeschichte der  
Honigbiene door Friedrich  
Ruttner, Ehrenwirth Verlag  
1992





# Wat is de VCI?



- Vereniging van CarnicaImkers (sinds 2004): landelijke vereniging, nu circa 500 leden, gewone imkers, beginners, gevorderden en telers
- Hoofddoelstelling: het bevorderen van het imkeren met Carnica - via **vermeerdering, verbetering, raszuiver houden**
- Ruggegraat: de mentoren (telers)

*[www.verenigingvancarnicaimkers.nl](http://www.verenigingvancarnicaimkers.nl)*

# VCI-activiteiten (*als alles normaal is*)

---

- **Vermeerdering en verspreiding Carnicamateriaal > koninginnenteelt**
  - Gecontroleerde bevruchting
  - Actievolken
  - Cursussen
  - Doppenprojecten
  - Lezingen binnen en buiten de vereniging
  - En andere vormen van representatie
-

Rasverbetering (1):  
Ook binnen een ras is er variatie!

---

Dus er valt wat te kiezen = selecteren

Ofwel: van welk volk natelen ??

# hoe teel je jonge koninginnen?

---

- laten zwermen
- afleggers maken (zwerm- en redcellen)
- volken opsplitsen
- koninginnenteelt:

=keuze van 'de beste moeder'  
=selectie=verbetering

# iets over koninginnenteelt

---

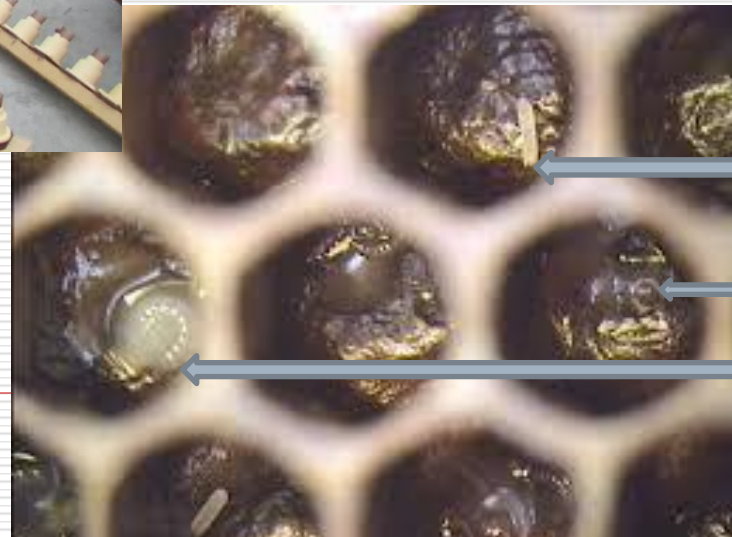
Alleen de koningin zorgt voor nageslacht: d.w.z. haar volk, én nieuwe koninginnen en darren. Zij alleen geeft genen door, van haarzelf en van haar partners.

*(alles draait dus om de bevruchte koningin)*



# overlarven

---



Eitje

Larf 1 dag

Larf 3  
dagen

# en wat er volgt:

---

- 'starten': aangebroede doppen  
(=begin moerdop)
- in pleegvolk (soms later broedstoof)
- bevruchting in bevruchtungskastje

# starterkastje (3-ramer) met véél bijen, voer en water

---





# een teeltlat voor in de starter (kunststof Nicot-systeem)

---



# het pleegvolk biedt al plaats

---



Een teeltraam met 14 gesloten en  
ingekooide doppen gaat terug in het  
pleegvolk

---



Een hele operatie ...

Dus hoe zorg je dat je raskoningin door de beste rasdarren bevrucht wordt?

---

- Door minder goede partners uit de buurt te houden. Dat kan op bevruchtungsstations (vaak eilanden).
- KI

*(Ook standbevruchte Carnica-koninginnen geven goede volken, maar...)*

# Carnica-darrenvolken op bevruchtungsstation Vlieland

---



# Vlieland: schuthuisjes met bevruchtungskastjes

---

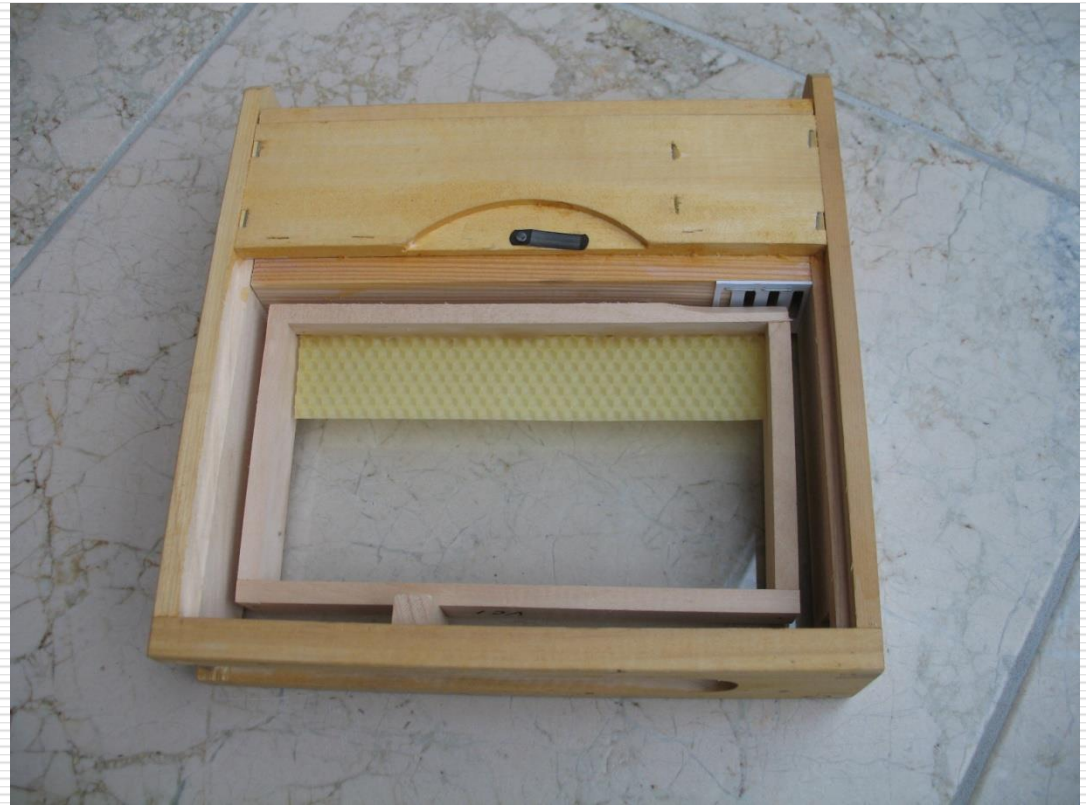


# Duitse Carnicabevruchtungsstations



# bijvoorbeeld in een EWK ... eenraats bevruchtungskastje

---





# Eerst precies genoeg bijen erin, de koningin ligt klaar in haar kooitje

---



# “Is ze bevrucht, is er broed?”





# een manier van invoeren van de eilandbevruichte koningin

---



# Nederlandse stations

---

- teeltstation Schiermonnikoog
- bevruchtingsstation Vlieland
- teelt- en bevruchtingsstation Kreverhille  
(Zeeuws-Vlaanderen)
- bijv. Ameland, Marken bevruchtingsstations  
Buckfast
- Neeltje Jans – Waterleidingduinen - .....

# Garantie verzekerd? de kwaliteit van de moeder is ...

---

- **erfelijk bepaald** – mét erfelijk bepaalde variatie  
- zachtaardigheid, hygiënisch gedrag, legcapaciteit, haaldrift.  
( n.b. kwaliteit darren !)
- **door omstandigheden bepaald**
  - teeltmethode koningin, standplaats met dracht, het weer, infectiedruk en vooral ... : de imker
  - aantal darren
  - kwaliteit van de darren (ook deels weer erfelijk bepaald)

# Verbetering (2): Teeltgroep Beebreed

---

- Rasverbetering geholpen door statistiek is binnen de VCI opgepakt door de Werkgroep Beebreed Nederland
- De koninginnen van de darrenvolken op Vlieland worden sinds een aantal jaren geleverd door deze teeltgroep

# BEEBREED

Werkgroep Beebreed Nederland

27 deelnemers



Taal: Nederlands ▾

land

Vereniging

Teler

Wachtwoord

▾

55

NNN

.....

Inloggen



[Teeltwaardes](#)

[Teelt- en testgegevens](#)

[Info](#)

[Administratie](#)

[Contact](#)

Welkom

[www.BeeBreed.eu](http://www.BeeBreed.eu)

Welkom bij [www.beebreed.eu](http://www.beebreed.eu), een online database en website van het [Länderinstitut](#).  
Je hoeft niet geregistreerd te zijn als gebruiker om in de menuoptie "Teeltwaardes" te  
algemene informatie over [teeltwaardeschatting](#) en details van ons coderingsysteem.

Onder "Teelt- en testgegevens" kunnen geregistreerde telers hun testgegevens invoeren. Daarvoor is toegang vereist die door de coördinator van de [Werkgroep Beebreed Nederland](#) of van [Honeybee Valley](#) kan worden verstrekt.

Ca 10000 geteste  
volken per jaar, ruim  
1000 in NW-Duitsland



# Homepage werkgroep Beebreed (beebreed.nl)



## BEEBREED

Werkgroep Beebreed Nederland

thuispagina  
beebreed.eu  
informatie  
jaarcyclus  
Nederlandse lijn  
spelregels  
formulieren  
Vlieland  
testresultaten  
contact

Beebreed.nl werkt aan zachtardiger bijen die goed honing halen en beter met Varroa om kunnen gaan. De leden van de werkgroep doen dat door koninginnenteelt en selectie. Om te kunnen selecteren verzamelen de imkers gegevens van volken. De gegevens worden vertaald in teeltwaardes. Selectie vindt plaats aan de hand van teeltwaardes die jaarlijks in februari worden gepubliceerd in de openbare databank [beebreed.eu](http://beebreed.eu) ([handleiding](#)). Zie [uitleg](#) wat teeltwaardes zijn en [resultaten](#) tot nu toe.

In aanvulling op het individuele selectiewerk van de deelnemers teelt de werkgroep een "[Nederlandse lijn](#)". Een aantal deelnemers werkt bovendien aan weerstand tegen Varroa door selectie op [VSH](#).

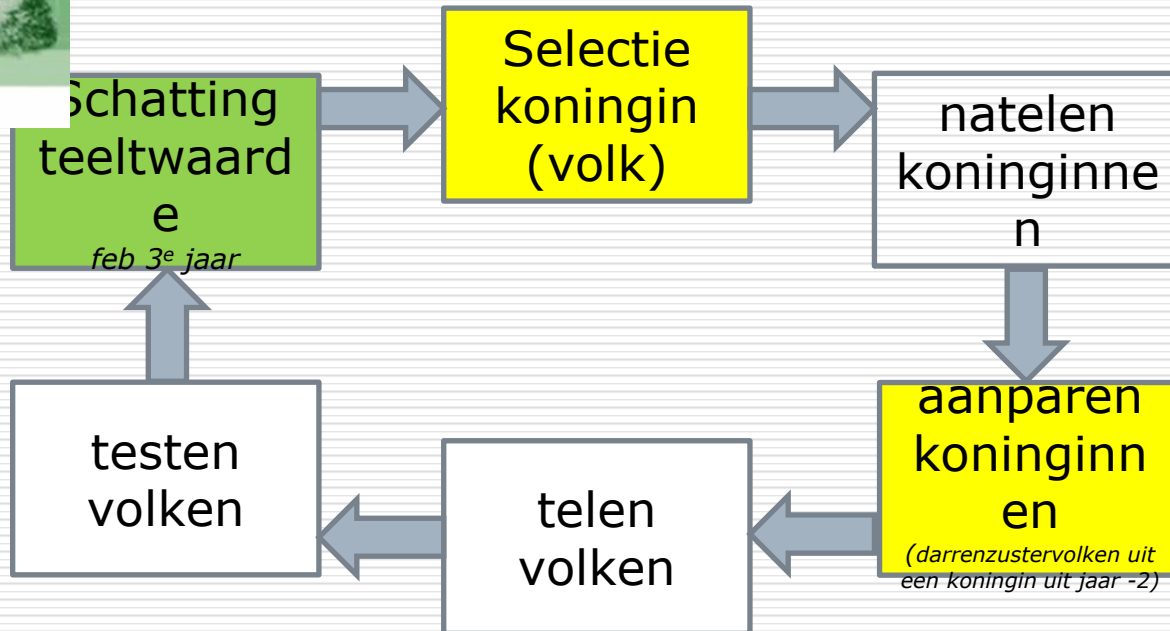
Jonge koninginnen waarmee men deel wil nemen aan het Beebreedprogramma kunnen het best bevrucht worden op bevruchtungsstations zoals bijvoorbeeld [Vlieland](#), [Oostfriese eilanden](#) of door middel van kunstmatige inseminatie.

Op de vier studiedagen 'Van imkers voor imkers' van de NBV is in 2019 een [workshop](#) over Beebreed gehouden.

In 2010 heeft de Nederlandse Bijenhoudersvereniging [NBV](#) een overeenkomst gesloten met het Landerinstitut fur Bienenkunde in Hohen Neuendorf. Daardoor kunnen Nederlandse imkers mee doen aan Beebreed. De deelname wordt ingevuld door de "Werkgroep Beebreed Nederland".

Deze site is gemaakt tbv de Werkgroep Beebreed Nederland en valt niet onder de verantwoordelijkheid van het Landerinstitut fur Bienenkunde Hohen Neuendorf e.V.

# De teeltcyclus (2 jaar)



# Schatting teeltwaardes (erfelijke aanleg)

1. Verschil prestaties v.e.volk met die v.d.andere op dezelfde stand

2. Uitkomsten van familieleden combineren

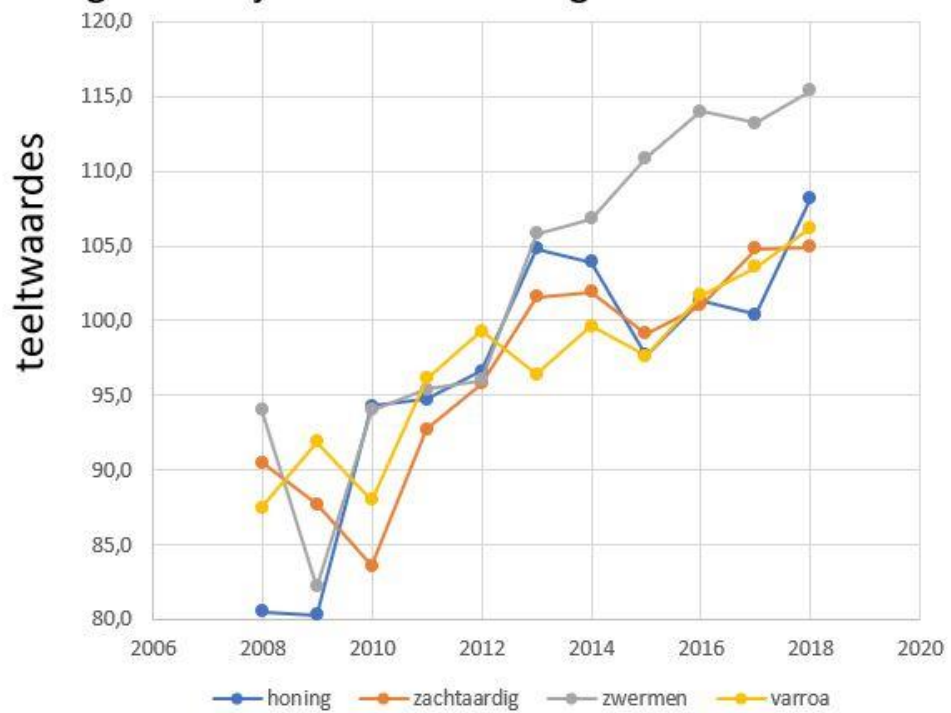
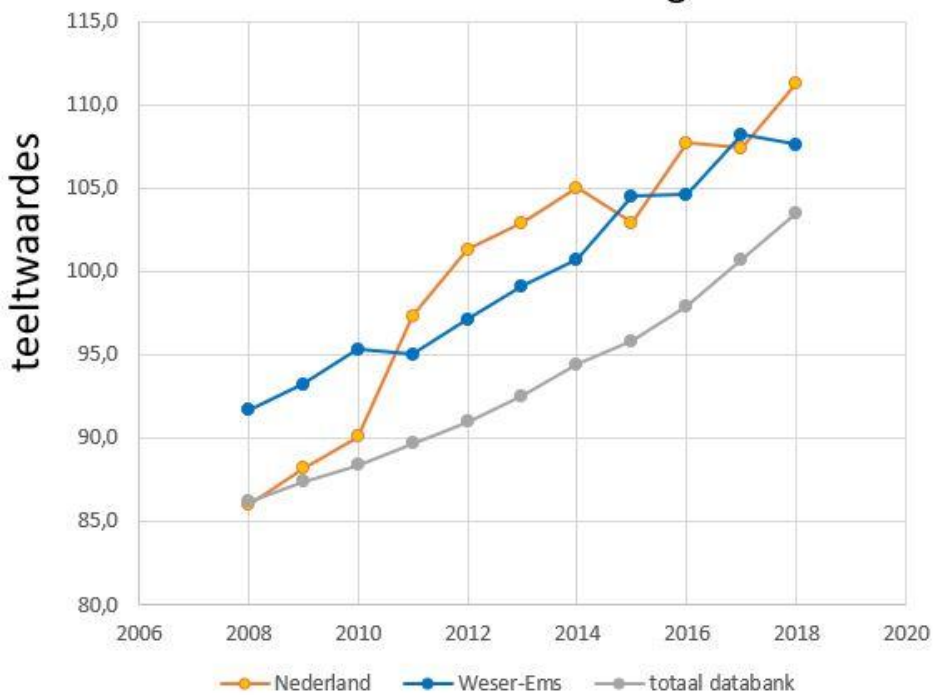
3. Teeltwaardes

4. Gemiddelde teeltwaarde per standplaats

5. Verschil teeltwaarde v.e. volk t.o.v. het gemiddelde op die zelfde standplaats

Klaar

## Ontwikkeling teeltwaardes naar geboortejahr van de koningin



# Nieuwe VCI-plannen voor 2021...

---

- KI-diensten voor leden
- [mentorenexcursie naar Norderney]
- voor leden: subsidie op aanschaf gehuisveste P-moeren zowel als bevruchte F1's.

*Coronaproof natuurlijk*

# Enquête onder de mentoren

---

*Naast andere uitkomsten:*

- Het ruim werken met F1-moeren leidt tot F2, F3 en erger
- Veel fouten bij invoeren geleverde F1 en P moeren, tegen de adviezen in

# Voorgesteld project

# Raszuiverhouden 2021

---

Pijlers:

- Voorlichting
- Subsidie én persoonlijke begeleiding bij het invoeren bij aanschaf van een F1- of P-moer

---

Vgl. presentatie Jos Römgens  
Koninginnenteeltdag 2020:

‘Hoe houd ik mijn volken raszuiver?’

Zie de VCI-website

>Leesvoer>Presentaties

Of:

<https://www.bijenhouders.nl/files/downloads-koninginnenteelt-comm/2020/presentatie-kon-teeltdag-2020-jos-romgens.pdf>



# Tot slot:

---

- een slecht imago van bijenhouden  
ontstaat door stekers
- agressieve bijen zijn ongewenst  
in een dichtbevolkt land
- een goede moeder is zonder goed imkeren  
tot weinig in staat
- samen telen onder goede leiding  
activeert het verenigingsleven

# vragen?

---

- Bijvoorbeeld:  
hoe kom ik aan een Carnicavolkje?

- ...

?

# meer weten over de VCI?

---

*website*

**[www.verenigingvancarnicaimkers.nl](http://www.verenigingvancarnicaimkers.nl)**

*of een mailtje aan de secretaris*

**[secr@verenigingvancarnicaimkers.nl](mailto:secr@verenigingvancarnicaimkers.nl)**

## nog meer nuttige links ...

---

- [www.schiercarnica.nl](http://www.schiercarnica.nl)
- [www.bienenzucht.de/inselbel.htm](http://www.bienenzucht.de/inselbel.htm)
- [www.beebreed.nl](http://www.beebreed.nl)
- [imkerpedia.nl](http://imkerpedia.nl)

# Carnicawerkster op glansmispel

---

